

Za rozhledy, ale ne z rozhleden

Z NĚKTERÝCH VÝŠKOVÝCH STAVEB DOHLÉDNETE DOSLOVA PŘES PŮL ZEMĚ

Jako rozhledny někdy slouží i nejrůznější účelové stavby.

Jednou z nich je například věž kostela na Křížovém vrchu v jihozápadních Čechách, další bývalá vojenská strážní hláska na Kraví hoře v Novohradských horách nebo minaret v Lednicko-valtickém areálu.

Na jihozápad od Plzně se v blízkosti města Stod vypíná 487 metrů vysoký zalesněný Křížový vrch, dříve zvaný Vrabina. Na jeho vrcholku stojí poutní kostel svatého Kříže s vyhlídkovou věží. Na Křížový vrch se nejlépe dostanete z obce Losina. Na jejím konci ve směru na Chotěšov odbočíte vlevo ze silnice polní cesta označená směrovkou s nápisem „K rozhledně 2,5 kilometru“. Po této nepříliš dobré cestě, zpevněné cihlovou drtí, můžete ujet ještě asi půl kilometru k přírodnímu parkovišti, kde necháte stát auto. Cesta vás zavede do lesa a za mírného stoupání po ní dojdete až k závoři a kamennému kříži bývalé křížové cesty. Tady odbočíte vlevo a prudkým stoupáním dorazíte až ke kostelu na vrcholku kopce.

Poutní kostel svatého Kříže na Křížovém vrchu byl postaven v letech 1747 až 1756. V roce 1804 byl zbořen a v roce 1862 znovu obnoven a spolu s ním zde vznikl i hostinec. Od té doby na Křížový vrch opět směřovala řada procesí z blízkého okolí i vzdálených oblastí a také se zde konaly poutě. V roce 1931 k němu přistavěli vyhlídkovou kostelní věž, v níž od druhé poloviny 60. let 20. století sídlila armáda. Když jej v roce 1995 opustila, kostel zanechala ve velmi špatném stavu. Zůstal opuštěný a postupně natolik zchátral, že mu hrozila demolice. Nakonec však byla jeho vyhlídková věž zrekonstruována a v září roku 2004 slavnostně zpřístupněna jako rozhledna. Zbýlá část stavby však nadále zůstala v troskách.

Pod celým objektem a v jeho nejbližším okolí mají být i četné sklepy a podzemní chodby. Uvnitř vyhlídkové věže je umístěna řada různých fotografií kostela z dřívějšího i současného období. Na vyhlídku ve věži ve výšce 15 metrů můžete vystoupit po 75 scho-

Poutní kostel svatého Kříže s vyhlídkovou věží

dech. Výhled z ní ale zatím částečně zastiňují stromy. Uvažuje se však o tom, že by některé mohly být časem vykáceny. I tak je v současné době z oken věže leccos vidět. Na jihu úplně vzadu, vpravo za Jezerní horou, spatříte vrcholky nejvyšší hory Šumavy, Javoru. Napravo od Jezerní hory vidíte horu Ostrý a o dost blíže tímto směrem se vypíná kopec Doubrava s telekomunikační věží. Na západě se zvedá skupina kopců zvaných Sedmihoří a za nimi se tyčí hrad Přimda. Na severozápadě vyniká výrazná Vlčí hora, za ní se vpravo zvedá Tepelská vrchovina, za kterou vlevo vystupují nejvyšší vrcholky Slavkov-

ského lesa. Na severovýchodě spatříte Plzeň, za níž je vidět vrch Krkavec s rozhlednou a televizním vysílačem.

V blízkém Chotěšově stojí za pozornost jeden z nejstarších klášterů v západních Čechách. Byl založen už v roce 1210 a původně v něm sídlil řád premonstrátek. Roku 1756 byl klášter barokně přestavěn a v roce 1877 se v něm usídlil řád salesiánek. Interiéry kláštera si ovšem můžete prohlédnout pouze na objednávku. Nedaleko odtud směrem na jihovýchod objevíte zajímavou zříceninu hradu Roupov, založeného ve 13. století.

Rozhledna na Kraví hoře

V nejjihnějších oblastech Čech, mezi hraničním přechodem Dolní Dvořiště a městečkem Nové Hradky, se při hranici s Rakouskem vypínají Novohradské hory. V nich se pak asi deset kilometrů na jihozápad od Nových Hradů, nad obcí Hojná Voda, tyčí zalesněný kopec Kraví hora s rozhlednou. Nejlépe se k ní dostanete, pojedete-li z Hojné Vody směrem k osadě Staré Hutě. Na vrcholu stoupání odbočíte vpravo na cestu značenou červenou značkou a po zhruba sto metrech dojdete k přírodní-

mu parkovišti. Odtud velmi prudkým stoupáním po červené asi po kilometru vystoupáte na vrchol Kraví hory. Druhou možností je pěšky pokračovat po zelené cestou dál a přibližně po kilometru odbočit vpravo také na červenou, jež vás po necelém kilometru zavede až na vrchol. Tato trasa je sice delší, ale pohodlnější.

Na 953 metrů vysokém vrcholu Kraví hory byla v roce 1989 postavena patrně poslední vojenská strážní hláska minulého režimu. V roce 2001 došlo k její přestavbě na telekomunikační věž, která je současně i rozhlednou. Z této 37 metrů vysoké železné věže, na

FOTO: VLADIMÍR POHORECKÝ